U 103/2018, EU:n asetusehdotus: varautuminen tieliikenteessä sopimuksettomaan BREXIT-eroon

30.1.2019

Hn Jorma Hörkkö

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Ehdotuksen tarkoitus

- Komissio ehdottaa väliaikaista järjestelyä vuoden 2019 loppuun, jolla annetaan EU:n asetuksella UK:n kuljetusyritysten tavarankuljetusoikeuksia EU:n alueelle
    - Keskustelussa on ollut säädösten laajentaminen bussikuljetuksiin
- Lähtökohtana on vastavuoroisuus eli UK antaa vastaavat oikeudet EU-valtioiden kuljetusyrityksille
- Tarkoituksena varmistaa perusyhteydet maanteiden tavarakuljetuksissa

Ehdotuksen sisältö

- Kaikkia sisämarkkinaoikeuksia ei annettaisi: ei oikeuksia kabotaasiin eikä kuljetuksia muiden EU-valtioiden välillä (3 art.)
    - Jotkin jäsenvaltiot olisivat hyväksymässä rajoitetun kabotaasin ja 3nnen maan liikenteen, esim yksi välipurku + yksi välilastaus
- Ehtona on että UK:n kuljetusyritykset noudattavat EU:n kuljetussääntöjä (4 art: lähetettyjen kuljettajien kohtelu, työajat, ajoajat, mitat ja painot, turvavyöt)
- Komissiolla olisi toimivalta rajoittaa UK:n kuljetusyritysten oikeuksia, jos vastavuoroisuus ei toteudu (5,6 ja 8 art.). Rajoitukset annettaisiin delegoiduilla säännöksillä.

Vaikutukset Suomessa

- Maantiekuljetuksia UK:n ja Suomen välillä on varsin vähän
- Tavarakuljetuksille on vaihtoehtoratkaisuna yleiseurooppalaiset CEMT-kuljetuskuvat
- Turistibussikuljetuksissa saatetaan joutua sopimuksettomaan tilaan
- Tieliikennesopimusten toimivallan siirtyminen EU:lle nähdään jossain määrin mahdolliseksi
- WTO:n ”most favoured nation” –periaate saattaisi laajentaa UK:lle myönnettäviä kuljetusoikeuksia muille EU:n ulkopuolisille valtioille

Sopimustoimivalta

- Asetus rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta neuvotella ja tehdä tiekuljetussopimuksia UK:n kanssa asetuksen voimassaoloaikana (art 3.3)
- Komission ja jäsenvaltioiden välillä on ollut erimielisyyttä siitä, ovatko vanhat jäsenvaltioiden ja UK:n kanssa tehdyt sopimukset edelleen voimassa (esim. Suomen ja UK:n välinen sopimus kv tieliikenteestä, 570-571/1976). Komission asetusehdotuksessa tähän ei ole otettu kantaa.
    - Asetusehdotuksen johdantoon ja art. 3.3. kohtaan on ehdotettu tarkennusta, jonka mukaan asetus ei vaikuta toimivaltaan
- Kuten lentoliikenteessäkin, komissiossa on arvioitu, että toimivalta kolmansien maiden kanssa tehtäviin liikennesopimuksiin olisi EU:lla

CEMT-kuljetusluvat vaihtoehtona

- Melkein kaikki EU-valtiot ovat sitoutuneet OECD:n yhteydessä toimivaan International Transport Forumin hallinnoimaan yleiseurooppalaiseen CEMT-kuljetuslupajärjestelmään
- Lupien määrä on valtioittain kiintiöity ja niitä on liian vähän kaikkiin EU-valtioiden ja UK:n välisiin kuljetuksiin
- Suomen kuljetusyritysten tekemiin kuljetuksiin CEMT-luvat hyvin todennäköisesti riittävät
- CEMT-luvat edellyttävät todistuksia autojen ja perävaunujen Euro-luokituksesta sekä kuljetuspäiväkirjaa ja sallivat rajoitetusti 3nnen maan kuljetukset, mutta eivät kabotaasia

Valtioneuvoston kanta

- Väliaikaisjärjestelyä tarvitaan, olisi kuitenkin tullut arvioida muitakin vaihtoehtoja kuin asetus
- Nykyinen EU:n asetus kv tieliikenteestä 1072/2009 ei rajoita jäsenvaltioiden toimivaltaa tehdä tieliikennesopimuksia kolmansien maiden kanssa. Tämä yleinen toimivalta sopimusten tekemiseen tulee säilyttää
- Komission toimivalta antaa delegoituja säädöksiä tulee muotoilla niin, ettei lainsäädäntövaltaa siirry neuvostolta ja parlamentilta